

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनांतर्गत राज्यातील ग्रामीण व आदिवासी भागातील दुर्गम / अतिदुर्गम क्षेत्रातील ६ महिने ते ३ वर्षे वयोगटातील लाभार्थ्यांना तसेच गर्भवती स्तनदा माता यांना प्रतिदिन अनुज्ञेय असलेल्या आहार धान्य स्वरूपात घरी देण्याबाबत.

20040719151735004-2500

महाराष्ट्र शासन

महिला व बाल विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक - ८७/२००१/एवावि २००१/ प्र क्र. १०० / का ७

नवीन प्रशासन भवन.

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : - ८ जून २००१.

प्रस्तावना - मा. मुख्यसचिव यांच्या अध्क्षतेखाली दि. १४.५.२००१ रोजी एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेचा आदेश देण्यासाठी केवळ झाली. सदर बैठकीत राज्यातील ग्रामीण व आदिवासी क्षेत्रातील दुर्गम व अतिदुर्गम क्षेत्रातील ६ महिने ते ३ वर्षांपर्यंतच्या लाभार्थ्यांना आणि गर्भवती व स्तनदा माता यांना प्रतिदिन अनुज्ञेय असलेला १५ दिवस पुरेल एवढा आहार धान्य स्वरूपात घरपोच देण्याबाबत मान्यता देण्यात आली. एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतर्गत राज्यातील ग्रामीण व आदिवासी भागातील ० ते ६ वयोगटातील मुलांना तसेच गर्भवती व स्तनदा माता यांना अंगणवाडी केंद्रांमध्ये आहार देण्यात येतो. परंतु पावसाळ्याच्या दिवसात दुर्गम / अतिदुर्गम भागातील ग्रामीण व आदिवासी प्रकरणातील ६ महिने ते ३ वर्षांपर्यंतच्या मुलांना तसेच गर्भवती व स्तनदा माता यांना अंगणवाडी केंद्रापर्यंत येऊन प्रतिदिन अनुज्ञेय आहार घेता येत नाही म्हणून पावसाळ्याच्या दिवसात दुर्गम / अतिदुर्गम भागातील ग्रामीण व आदिवासी प्रकरणातील ६ महिने ते ३ वर्षांपर्यंतच्या मुलांना तसेच गर्भवती व स्तनदा माता यांना प्रतिदिन अनुज्ञेय असलेला आहार धान्य स्वरूपात घरपोच देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होत.

शासन निर्णय : एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतर्गत राज्यातील ग्रामीण व आदिवासी भागातील ० ते ६ वयोगटातील मुलांना तसेच गर्भवती व स्तनदा माता यांना अंगणवाडी केंद्रांमध्ये आहार देण्यात येतो. परंतु पावसाळ्याच्या दिवसात राज्यातील ग्रामीण व आदिवासी प्रकरणातील दुर्गम / अतिदुर्गम भागातील ६ महिने ते ३ वर्षे वयोगटातील मुलांना तसेच गर्भवती व स्तनदा माता यांना अंगणवाडी केंद्रापर्यंत येऊन प्रतिदिन अनुज्ञेय असलेला आहार घेता येत नाही यामुळे या लाभार्थ्यांना पुरक पोषण आहारापासून वंचित रहावे लागते. म्हणून पावसाळ्याच्या दिवसात राज्यातील ग्रामीण व आदिवासी प्रकरणातील दुर्गम / अतिदुर्गम भागातील ६ महिने ते ३ वर्षे वयोगटातील मुलांना तसेच गर्भवती व स्तनदा माता यांना प्रतिदिन अनुज्ञेय असलेला आहार धान्य स्वरूपात प्रत्येक वर्षी सप्टेंबर महिन्यापर्यंत घरी नेण्यास शासन मान्यता देत आहे. सदर आहार लाभार्थ्यांना अन्नधान्य स्वरूपात जेव्हा ते अंगणवाडी केंद्रांमध्ये तपासणीसाठी येतील तेव्हा देण्यात यावा व सदर आहार लाभार्थी पुढील तपासणीसाठी अंगणवाडी केंद्रांमध्ये

येतील तेवढ्या कालावधीसाठी जरेल येवढ्या कालावधीसाठी देण्यात यावा. लाभार्थ्यांना मिळणारे धान्य खरोखरच मिळत आहे व इतर त्याचा दुरुपयोग करणार नाही याकरिता वाटपाचे व तपासणीचे दिवस ठरवून त्या दिवसी गाव समिती, संबंधित अधिकारी व कर्मचा-यांसमोर धन्य ठपलब्ध करून द्यावे. समेप अंगणवाडी कार्यकर्तीने याबाबतची नोंद ठेवावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नाकने.

(वि. री. बंदपाठक)

अवरमुखिब, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

मा.राज्यपालाचे सचिव,राजभवन,मुंबई.

मा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,मंत्रालय,मुंबई.

मा.मंत्री,महिला व बाल विकास यांचे स्वीय सहाय्यक

मा.राज्यमंत्री,महिला व बाल विकास यांचे स्वीय सहाय्यक

मा.मुख्य सचिव,मंत्रालय,मुंबई.

मा.प्रधान सचिव,[अपय] वित्त विभाग,मंत्रालय,मुंबई

मा.प्रधान सचिव,[वित्त] वित्त विभाग,मंत्रालय,मुंबई

मा.अपर मुख्य सचिव,नियोजन विभाग,मंत्रालय,मुंबई

मा.सचिव,अन्न व नागरी पुरवठा विभाग,मंत्रालय,मुंबई

मा.प्रधान सचिव,आदिवासी विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई

आयुक्त,एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना,कोकण भवन,नवी मुंबई.

संचालक,महिला व बाल कल्याण,महाराष्ट्र राज्य पुणे.

महालेखापाल,महाराष्ट्र १ [लेखा व अनुसूचिता] [लेखा परीक्षा] मुंबई.

महालेखापाल,महाराष्ट्र २ [लेखा व अनुसूचिता] [लेखा परीक्षा] नागपूर.

उपसंचालक,[सकस आहार योजना] महिला व बाल कल्याण संचालनालय,महाराष्ट्र राज्य,पुणे.

सहसंचालक,[सकस आहार योजना] तथा विभागीय अधिकारी, महिला व बाल कल्याण पुणे,नाशिक.

नागपूर,औरंगाबाद,अमरावती विभाग.

विभागीय आयुक्त,कोकण,पुणे,नाशिक,औरंगाबाद,अमरावती,नागपूर.

अन्न जिल्हाधिकारी.

सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद.

उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी [बाल कल्याण] जिल्हा परिषद [१९ जिल्हे]

सर्व उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी [ग्रामपंचायता]

सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना.

व्यवस्थापकीय संचालक,महिला आर्थिक विकास महामंडळ,मुंबई.

सर्व मंत्रालयीन विभाग.

मुख्यलेखा परिक्षक,स्थानिक निधी लेखा,कोकण भवन,नवी मुंबई.

उप लेखा परिक्षक,स्थानिक निधी लेखा,कोकण,पुणे,नाशिक,औरंगाबाद,नागपूर,अमरावती.

मा.सचिव,महिला व बाल कल्याण यांचे स्वीय सहाय्यक.

सह सचिव,महिला व बाल कल्याण विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक.

महिला व बाल विकास विभागातील सर्व कार्यासने.

कुपोषण व बालमृत्यू संदर्भात राज्यांतर्गत
स्थलांतरीय कुटुंबांना स्थलांतरीय ठिकाणी
अंगणवाडीची सुविधा उपलब्ध करून
देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक- ९० /२००१/संकीर्ण-२००३/प्र.क्र.९७/का-५
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मंत्रालय, मुंबई ४२.
दिनांक- १९ जून २००१.

प्रस्तावना - कुपोषण व बाल मृत्यू संदर्भात विशेषतः आदिवासी क्षेत्रातील स्थलांतरीय कुटुंबांच्या अडचणी अधिक असतात. कुटुंबाचे स्थलांतर झाल्यानंतर स्थलांतरीय ठिकाणी स्थलांतरीय कुटुंबांना अंगणवाडीची सुविधा उपलब्ध होत नाही. त्यामुळे अशा स्थलांतरीय कुटुंबांमध्ये कुपोषण व बालमृत्यूचे प्रमाण जास्त असते. स्थलांतरीय कुटुंबांतील कुपोषण व बालमृत्यूचे प्रमाण कमी करण्यासाठी तसेच उपाययोजना करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय - राज्यांतर्गत स्थलांतरीय कुटुंबांतील कुपोषण व बालमृत्यूचे प्रमाण कमी करण्यासाठी खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यास शासन गाळपता देत आहे.

- १] अंगणवाडी कार्यकर्त्याने रोजगारासाठी कुटुंबाचे स्थलांतरीय होणाऱ्या बेटेची अडचणत माहिती ठेवावी व माहिती प्राप्त झाल्यावर त्वरित बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांना कळवावे.
- २] बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांनी त्यांच्या क्षेत्रातील कुटुंब ज्या भागात स्थलांतरीय होणार आहे तेथील बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांना त्वरीत कळवावे व त्या कुटुंबांना त्यांच्या स्थलांतराच्या ठिकाणी एकत्रित बाल विकास सेवा अंतर्गत सर्व सुविधा पुरविण्याकरीत कळवावे.
- ३] कोही कुटुंबे ही परराज्यात स्थलांतरीय करतात अशांना त्या इंगार्मी पुरती सेवा पुरविण्याबाबत तेथील अधिका-यास विनंती करावी.
- ४] स्थलांतराच्या काळापूर्वी ज्या भागातून स्थलांतर झालेले आहे तिथे नोंद कमी करून, स्थलांतराचे ठिकाणी सर्व सुविधा पुरविण्यात याव्यात.
- ५] स्थलांतर होणा-या प्रत्येक कुटुंबास याबाबतील प्रत्येकस कार्ड / पुस्तिका देण्यात यावी जेणेकरून त्यांना स्थलांतराच्या ठिकाणी सुविधा मिळविण्याचा हक्क प्राप्त होईल. संबंधित बाल विकास प्रकल्प अधिकारी यांनी संबंधित कुटुंबांना सदर सेवा पुरविल्या जात असल्याबाबत खात्री करून घ्यावी.
- ६] ज्याबेळी घेऊ किंवा जास्त कुटुंबे स्थलांतरीय होत असल्यास त्यांचे सोबत योग्य ते माणूस पाठवून त्या माणसाने स्थलांतराच्या येथे त्या सुविधा मिळविण्याकरीत सल्ले करून द्यावी. हे काम यामर्यादातीने करावे. व नियमाप्रमाणे यासाठी होणारा प्रवासभत्ता, दैनिक भत्ता एकत्रित बाल विकास सेवा योजनातून देण्यात यावा.

७] अशा स्तलांतर प्रकरणाची माहिती भ्रष्टाचक्र प्रगती अभ्यासात [MPR] देण्यात यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

[वि.रा.वेदपाठक]

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

भा.राज्यपालांचे सचिव,राजभवन,मुंबई.

भा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,मंत्रालय,मुंबई.

भा.मंत्री,महिला व बाल विकास यांचे स्वीय सहाय्यक

भा.राज्यमंत्री,महिला व बाल विकास यांचे स्वीय सहाय्यक

भा.मुख्य सचिव,मंत्रालय,मुंबई.

भा.प्रधान सचिव,[व्यय] वित्त विभाग,मंत्रालय,मुंबई

भा.प्रधान सचिव,[वित्त] वित्त विभाग,मंत्रालय,मुंबई

भा.अवर मुख्य सचिव,नियोजन विभाग,मंत्रालय,मुंबई.

भा.सचिव,अन्न व नागरी पुरवठा विभाग,मंत्रालय,मुंबई.

भा.प्रधान सचिव,आविवासी विकास विभाग,मंत्रालय,मुंबई.

आयुक्त,एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना,कोकण भवन,नवी मुंबई.

संचालक,महिला व बाल कल्याण,महाराष्ट्र राज्य पुणे.

महालेखापाल,महाराष्ट्र १ [लेखा व अनुज्ञेयता] [लेखा परीक्षा] मुंबई.

महालेखापाल,महाराष्ट्र २ [लेखा व अनुज्ञेयता] [लेखा परीक्षा] नागपूर.

लेखा व अधिदान अधिकारी,मुंबई.

सर्व जिल्हा कोषाधिकारी.

उपसंचालक,[सकस आहार योजना] महिला व बाल कल्याण संचालनालय,महाराष्ट्र राज्य,पुणे.

सहसंचालक,[सकस आहार योजना] तथा विभागीय अधिकारी, महिला व बाल कल्याण.

बाल विकास प्रकल्प अधिकारी जे तथा विभागीय अधिकारी,महिला व बाल कल्याण, पुणे,नाशिक,

नागपूर,औरंगाबाद,अमरावती विभाग.

विभागीय आयुक्त,कोकण,पुणे,नाशिक,औरंगाबाद,अमरावती,नागपूर.

सर्व जिल्हाधिकारी.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद, [सर्व]

उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी [नस्त कल्याण] जिल्हा परिषद [१९ जिल्हे]

सर्व उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी [ग्रामपंचायत]

मुख्यलेखा परिक्षक,स्थानिक निधी लेखा,कोकण भवन,नवी मुंबई.

उप लेखा परिक्षक,स्थानिक निधी लेखा,कोकण,पुणे,नाशिक,औरंगाबाद,नागपूर,अमरावती.

सर्व कार्यासने, महिला व बाल कल्याण विभाग.

निवड नस्ती कार्यासने - ५

अंगणवाडी क्षेत्राबाहेरील लाभधारकांना
एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेचा लाभ
मिळणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महिला व बाल विकास विभाग,

शासन परिपत्रक क्रमांक-एबीव-२००२/प्र.क. २१६/वि-५

न्याय प्रशासन भवन, ३ रा मजला,

मंत्रालय, मुंबई ३२.

दिनांक- १० जुलै, २००३.

परिपत्रक - एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत अंगणवाड्यांमार्फत दुर्धन घटकामधील
(Disadvantaged Section) ० ते ६ वर्षे वयोगटातील बालके, गर्भवती स्त्रिया व स्तनदा मातांना
अंगणवाड्यांमध्ये पुरक पोषण आहार, पूर्व शालेय शिक्षण, लसीकरण, संदर्भ आरोग्य सेवा इ. सुविधा देण्यात
येतात. एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेच्या सुविधा अंगणवाड्यांमधून संबंधित अंगणवाडी क्षेत्राअंतर्गत
असलेल्या लाभार्थ्यांनाच देण्यात येतात. परंतु अंगणवाडी क्षेत्राबाहेरील लाभधारक योजनेचा लाभ घेण्यापासून
वंचित राहतात.

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेचा लाभ सर्व लाभार्थ्यांना हाणें आवश्यक आहे म्हणून
एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत अंगणवाडी क्षेत्राबाहेरील वस्तूत राहणारे ० ते ६ वर्षे वयोगटा
मधील बालके, गर्भवती स्त्रिया व स्तनदा माता हे लाभार्थी एखाद्या जवळच्या अंगणवाडीत येत असल्यास त्यांना
एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत देण्यात येणा-या सुविधांचा लाभ देण्यात यावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नव्वान.

[जी एम कापळकर]

शासनाचे उपमंत्री

प्रातः,

मा राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.

मा. मुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा मंत्री, महिला व बाल विकास यांचे स्वीट सहाय्यक

मा राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास यांचे स्वीट सहाय्यक

मा मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, कांकरण भवन, नवी मुंबई.

संचालक, महिला व बाल कल्याण, महाराष्ट्र राज्य पुणे.

महालेखापाल, महाराष्ट्र १ [लेखा व अनुज्ञेयता] [लेखा परीक्षा] मुंबई.

महालेखापाल, महाराष्ट्र २ [लेखा व अनुज्ञेयता] [लेखा परीक्षा] नागपूर.